

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא מז.

מז.

עין משפט
נר מצוה

ליטא לפרה. ותם אין (א) משלם אלא מגופו ואמר ליה הכי לי כולה פלגא היקא מולד דליהו נמי אוקן כהדי פרה ורבה ס"ל דחד גופא הוא והוי כחד מאבדיה דמפרש כפיפא דמילתיה משלם ליה מינה רבנא דנוקא ואידך רבנא מפקיד ואפי' שיה הולד כל פלגא נוקא:

משלם כוליה חלי נוקא מולד. כי

ליטא לפרה: **פרשא.** דבר המופרש ממנה: **אין שמי.** ארישא קאי שור שנגה את הפרה והפילה אין שמיין כל אחד בפני עצמו שעולין דמי הנוק הרבה אבל שמיין פרה מעוברת כמה היתה יפה תחילה וכמה היא שזה עכשיו אם מתה אם חיה: **מכאיש.** מפקיד. ולקמיה פרס אי דיעא הוא לנחש: **בקותע יד עבדו של חצירו.** אין שמיין היד בפני עצמה לומר כמה אדם רוצה לטול לקטוע יד עבד כזה דודאי הרוצה עבדו שלם אין קוטע ידיו אלא דממס מרובים אבל שמיין עבד זה כמה הוא שזה עכשיו וכמה היה שזה תחלה: **המויק שדה חצירו.** קולץ נטיעויו או כל ערוגה אחת אין שמיין אותה לנדה אלא שמיין בית סאה צאומה שדה כמה היתה יפה תחלה ומה פחתו דמיה בשביל ערוגה זו: **פטומא.** מה ששמיין אותה שהיתה יפה מפני שוממה הוי דבעל פרה דהא ולד מחמתיה לא אמי שוממה: **נפחא מאי.** מה שהיתה יפה מפני נפחא לני יטלם: **מנתי.**

רבינו הגנאל

ליטא לפרה משתלם רביע נוק מולד. פירוש. ששום דלא ידעין אי הוה ולד בהדה כי נגחה אי לא ואי פשיטא לן דהוה ולד בהדה כי נגחה משתלם ליה חצי נוק מולד דא לא ודא נגחה. וידין דלא ידעין. משלם רביע דהוה ליה ממון המוטל בספק וחולקין. זו דברי סופרים כדכתבין. אבל חזמים ואמרים המוציא מחבירו עליו הראיה. הילכך. אי פשיטא דהוה ולד בהדה כי נגחה והשתא ליתא ליה משתלם כוליה חצי נוק מולד. ואי לא איפשטא לן דלא הוה וליתא לפרה דלישלם מנה. לית ליה ולא מדי. יפה תחלה ומה פחתו דמיה בשביל ערוגה זו: **פטומא.** מה ששמיין אותה שהיתה יפה מפני שוממה הוי דבעל פרה דהא ולד מחמתיה לא אמי שוממה: **נפחא מאי.** מה שהיתה יפה מפני נפחא לני יטלם: **מנתי.**

ליטא לפרה משתלם רביע נוק בו. לדברי רבא לא אחיה ממתינן כר"ע דמיון דשומפין ניהוה הא אמרינן בהנמיח (לעיל דף נד.) אם כיחש המזיק או שנה ברשותו דתריייהו אלא כר' ישמעאל אחיה: **מאי טעמא גופה היא.** מדאמר רבא בפרק כל האסורין בתמורה (דף נז.)

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובסנהדרין בפרק הנשפין (דף פ.) ושלם ולד הנרצעת והנוגחת אסור היא וולדה נגמו והיא וולדה נרצעו אין להוסיף דעובר ירך אמו הוא דהתם היינו טעמא שהולד עצמו נהנה מרציעה והיא וולדה נגמו ונרצעו אך משמעתינן יש להוסיף כי ליטא לפרה להשתלם משתלם מן הולד ואם לאו ירך אמו למה משתלם מולד חלקו וחלק הפרה אטו שני שוורים תמים שהזיקו אם נאחד אחד מהן מי הוה משלם חלקו וחלק חצירו ותימנה דרבא גופיה אית ליה בפרק

ליטא לפרה משתלם רביע נוק מולד טעמא דלא ידעין אי הוה ולד בהדה כי נגחה אי לא הוה אבל אי פשיטא לן דהוה ולד בהדה כי נגחה משתלם כוליה חצי נוק מולד רבא לטעמיה דאמר רבא "פרה שהזיקה גובה מולדה מאי טעמא גופה היא תרנגולת שהזיקה אינו גובה מביצתה מ"ט פירשא בעלמא הוא ואמר רבא "אין שמיין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו אלא שמיין לולד על גב פרה שאם אי אתה אומר כן נמוצא אתה מבחישי את המזיק יוכן אתה מוצא בקוטע יד עבדו של חבירו וכן אתה מוצא במוזיק שדה של חבירו א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואי דינא הוא ליבחושי מוזיק משום דאמר ליה פרה מעברתא אויסקתך פרה מעברתא שיימנא לך פשיטא פרה דחד וולד דחד ויפשיטא לבעל פרה נפחא מאי רב פפא אמר לבעל פרה רב אחא בריה דרב איקא אמר חולקין ויהלכתא חולקין: **מתני.** "הקדר שהכנים קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ושברה בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הקדרות חייב ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב הכנים פירותיו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות

בהמה המקשה (חולין דף עה.) השוחט את הטריפה ומלא זה בן ט' חי דמותה דארבע סמינן כאשר היה רחמנא ואורי"י דכלל מקום עובר ירך אמו הוא לנדה לענין טריפה דכיון שיש לו חיות בפני עצמו ליכא למימר שנטרף עם אמו וכן הלכה דבכ"מ עובר ירך אמו הוא לנדה מנטריפה אע"ג דבפרק כל האסורין (תמורה דף נז.) אמר רב הונא בר חנינא א"ר נחמן מחלוקת כשעבדו ולבסוף נרצעו דרי"א סובר עובר ירך אמו הוא ורצנו סברי לאו ירך אמו הוא אע"פ שהולד עצמו נהנה מרציעה אין הלכה כן אלא כדאמר רבא אמר רב נחמן התם כשנרצעו ולבסוף עבדו פליגי זהו הוה גורם אבל עבדו

ולבסוף נרצעו אסור ואותו לשון דרבא אמר רב נחמן הוא עיקר דמייטי לה בפרק כל הנלמים (ע"ז דף נח.) גבי המשחוחה לקמה וכן משמע בתמורה בפרק כילד מערימין (דף נה.) דמסיק אדרי' יוחנן דלמר עובר לאו ירך אמו מיוצאת דרבי יוחנן מיוצאת אע"ג דלמר נתר הכי לימא תנאי היא כן דרך הגמ' כשאין הדבר עיקר אומר מיוצאת אע"ג שיכול למצוא תנאי דפליגי כדאשכחן בהניקין (גיטין דף נג.) דמסיק מיוצאת דמאן דלמר היקו שאינו ניכר שמה היקו ונותר הכי קאמר לימא תנאי היא ואע"ג דבפרק הערל (יבמות דף עח.) ושלם מייטי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופרין עלה הא דלמר רבא נכרית מעוברת שגתיהיה בנה אין לריך טעילה כו' ודחיק לשנוי שאני עובר כו' לא משום שהיה מילתיה דרבי יוחנן עיקר *אלא משום דענין לאוקמי מילתיה דרבא דנכרית כו' לדברי הכל

י"ד[הא] רבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו: **מאי טעמא פירשא בעלמא הוא.** והא דלמר צאליו טריפות (חולין דף נח.) גבי פלוגתא דר"א ורבי יהושע צולד טריפה הכל מודים בציות טריפה שהיא אסורה מאי טעמא כיון דלאגידה בגופה כגופה דמיה היינו דוקא אותם מעשרות בגדין שנמלאו אדומות צמעי תרנגולת חשיב כגוף תרנגולת ולכן אין גובה מצלתה דמי ימר שהיו מעשרות בשעה שהזיקה התרנגולת ואפילו לטומכות לכל הפחות מאותה דמתיילד האידנא אין גובה דמאתמול גמרה לה אבל לענין טריפה אסורה דשמה בשעה שנטרפה היתה מחוברת ואפילו אותם שנולדו מיד אחר שנטרפה אסורה מגזירה דרצנו כמו שאסרו צינה דתרנגולת נצילה דתנן במסכת עדיות (פ"ה מ"א) דכ"ה אסורין ונראה דטעם דציות תרנגולת נצילה אסורה אטו צינת טריפה שהגדילה צאקסור אע"פ שהיא גמורה:

ובן אתה מוצא בקוטע יד עבדו בו. וא"ת אחאי לא קאמר נמי וכן אתה מוצא בשומת דמי ולדות דתנן במתני' לקמן (ר' מח.) ששמיין אותה כמה היתה שזה האשה עד שלא ילדה מחמת ולדות וכמה היא יפה משילדה ואין שמיין דמי ולדות בפני עצמן שהיה נכחש מוזיק ציורא אלא שמיין הכל ביחד ורש"ג לא נחלק על רבנן אלא בזה שאם שמיין כך פטור המזיק שהאשה משבחת יותר לאחר לידה אבל לא כל לחלוק לומר ששומה וולדות בפני עצמם כי בזה לא נתן טעם למה יחלוק בכך אלא לרש"ג שמיין ולדות אגב אשה כמה שזה אשה מעוברת למכור גופה בלא ולדות פחות מלמכור הכל ביחד ונראה לר"י דצין לרבנן וצין לרש"ג שמיין ולדות בפני עצמם ולא אגב פרה ומתני' לא איירי כלל בשומת הולד אלא בשומת שנה ולדות ולכן לא מייטי הכא ראייה מדמי ולדות וכן משמע דמתניתין לא איירי בשומת ולד כלל למאן דמפרש מילתיה דרש"ג ובי אשה משבחת יותר קודם שתלד מלאחר שתלד והא דאמר סברא גדולה הוא שדמיה עם הולדות מרובין מדמיה שלאחר לידה אלא ודאי לא דברו רבנן ורש"ג אלא בשומת שנה ולדות שמיין לכ"ע בפני עצמם וה"פ דמתניתין כילד משלם דמי ולדות ולא תימא דמי ולדות לבדן אלא שמיין את האשה כו' ומוסיפין הדמים הללו על דמי הולדות ודמי ולדות גופייהו לא אקטריך לפרש מדי' והא דמקשה בגמרא הא דמי ולדות שנה ולדות הוא לאו משום דכלל שומת האשה דמתניתין ליהיו דמי ולדות אלא להיות מנוסף על דמי ולדות הוא דקמתי לה במתניתין כדפרישית ובי משני כילד משלם דמי ולדות ושנה ולדות שמיין את האשה כו' היינו פ"י שנה ולדות אבל דמי ולדות א"ל לפרשו:

אי דינא הוא ליבחושי מוזיק בו. סובר המקשה כיון שפרה וולד שני גופין הן שמיין ולד בפני עצמו ולא דמי לקוטע יד עבד שכל העבד גוף אחד וכן כל השדה שהיא הכל של ניזק בגוף אחד דמי ולהכי מקשה אי דינא הוא כאשר נראה מתוך הסברא לפי שהן שני גופין לכחוש מוזיק ומשני הא נמי בגוף אחד דמי דלמר ליה פרה מעוברת כו': **נפחא מאי רב פפא אמר לבעל הפרה.** ולא דמי לשנה ולדות דהוי כולה לבעל לרבנן ולרש"ג חולקין דהכא כיון שבעל הפרה יכול למכור פרתו בלא ולד נמצא כשמפקדו מפקיד כל מה שדמיה נפחת אבל אשה לדינה יכולה למכור אותה שנה אין ליפות כחה בשנה ולדות אע"ג דבשאר נזקין גופה יש לה אע"פ שאין יכולה למכור עצמה מטעם אם יפה כח בעל הפרה נפחא מכח האשה צין לרבנן צין לרש"ג וכן למ"ד דנפחא חולקין יפה מטעם אם כח בעל הפרה נפחא מכח האשה בשנה ולדות לרבנן:

הקדר שהכנים קדרותיו בו. הק' תלמא צבי לריכי ולא זו אף זו קמתי דאי תנא קדירות הוה אחינא ברשות חייב לפי שנוחות ליסגר ובסתמא קבל עליה נטירותא אבל פירות לא ואי תנא פירות שנוחות להתקלקל אבל בהמה לא:

ה א ב מיי פ"ט מהל' נזק ממון הלכה א סמג עשין סו טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

ג ו מיי שם הלכה ד טו"ע שם סעיף ד:

ז ד מיי פ"א מהלכות חובל ומוזיק הלכה ב סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן תכ סעיף טו:

ח ה מיי פ"ד מהלכות נזק ממון הלכה יג סמג עשין סו טו"ע ח"מ סימן שט סעיף ו:

ט ו מיי פ"ט שם הלכה ה סמג עשין עא טו"ע ח"מ

י ח ט מיי פ"ג מהלכות נזק ממון הל' יג יד סמג שם טו"ע ח"מ כ"י שג סעיף א:

יא י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

יב י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

יג י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

יד י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

יז י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

יח י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

יט י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כ י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כא י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כב י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כג י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כד י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כה י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כו י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כז י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כח י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

כט י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

ל י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לא י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לב י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לג י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לד י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לה י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לו י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לז י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לח י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

לט י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מ י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מא י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מב י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מג י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מד י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מה י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מו י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א:

מז י מיי שם פ"ו הל' ד סמג עשין עא טו"ע ח"מ סימן שט סעיף א: